

**ОДГОВОРИ НА КОМЕНТАРЕ:
ЈАВНА РАСПРАВА - ПРЕДЛОГ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА СИСТЕМА ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИЈА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ДО 2030. ГОДИНЕ**

БРОЈ	ПРЕДЛАГАЧ	ДЕО ТЕКСТА (СТРАНА И ОДЕЉАК) ЧИЈА СЕ ИЗМЕНА ПРЕДЛАЖЕ	МИТ МИШЉЕЊЕ
1.	А1 Србија д.о.о. Београд	<p>Резиме (страна 7) На страни 6 Резимеа Предлога стратегије, у делу који предвиђа: „На основу резултата анализе, утврђено је да се постојећи систем електронских комуникација суочава са значајним изазовима који су наведени у наставку:” потребно је допунити са: „Доношење Закона о широкопојасној инфраструктури Републике Србије је предуслов за ефикаснију изградњу широкопојасне инфраструктуре”.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>У тачки 2.1.2. Анализа циљева је наведено: „Додатно, како је за подстицање изградње широкопојасне инфраструктуре неопходан Закон о широкопојасној комуникационој инфраструктури Републике Србије, очекује се рад на активностима везано за нацрт текста и усвајање овог закона како би се уредила ова област приликом изградње будуће инфраструктуре и подстицања увођења електронских комуникационих мрежа високог и врло високог капацитета те олакшало заједничко коришћење већ постојеће инфраструктуре“.</p>
2.	А1 Србија д.о.о. Београд	<p>2.2.1 Законски акти (страна 25) Остајемо при предлогу да се у законски оквир електронских комуникација дода и Закон о ауторским и сродним правима, имајући у виду високе накнаде које оператори плаћају организацијама за колективну заштиту ауторских права према телекомуникационој индустрији, те предлажемо следећу допуну у том делу: ХП Закон о ауторским и сродним правима („Службени гласник РС”, бр.99/11,119/12,29/16-одлука УС и 66/19) уређује права аутора књижевних, научних, стручних и уметничких дела (у даљем тексту: ауторско право), право интерпретатора, право првог издавача слободног дела, права произвођача фонограма,</p>	<p>Прихваћен предлог.</p>

	<p>видеограма, емисија, база података и право издавача штампаних издања као права сродна ауторска права, начин остваривања ауторских и сродних права и судска заштита тих права.”Овај Закон је важан за област електронских комуникација јер су на основу истог, оператори електронских комуникација, обвезници плаћања накнада односно тарифа на чију висину одобрење даје Завод за интелектуалну својину.</p> <p>Од посебног значаја за пословање оператора електронских комуникација, као уједно и пружаоци услуга дистрибуције медијских садржаја је и обавеза плаћања накнада организацијама за колективну заштиту ауторских и сродних права на име реемитовања ауторских и сродних дела. Ове накнаде и методологија утврђивања истих представљају значајан намет за индустрију електронских комуникација имајући у виду континуирани раст броја организација за колективну заштиту ауторских права, као и нетранспарентан начин утврђивања висина ових накнада, те је од посебног значаја за пословање оператора електронских комуникација успостављање заштитних механизма приликом доношења тарифа организација за колективну заштиту ауторских и сродних права , који би обезбедили да се приликом утврђивања висине тарифа, заштите интереси свих релевантних учесника.”</p> <p>Додатно,с обзиром на значај Закона о заштити потрошача за област електронских комуникација, предлажемо да се и тај закон уврсти у Предлог стратегије те да гласи:</p> <p>XIII Закон о заштити потрошача („Службени гласник РС”, бр. 88/21) уређује права и обавезе потрошача, инструменте и начин заштите права потрошача, информисање и унапређење знања потрошача о њиховим правима и начинима заштите права, права и обавезе удружења и савеза чија је област деловања остваривање циљева заштите потрошача, вансудско решавање потрошачких спорова, права и обавезе државних органа у области заштите потрошача и друга питања од значаја за положај и заштиту потрошача.”Овај Закон је важан за пословање оператора електронских комуникација, с обзиром на то да су овим законом</p>	
--	---	--

		дефинисане обавезе оператора електронских комуникација као пружоца услуга од општег економског интереса, поступак вансудског решавања спорова са потрошачима са корисницима електронских комуникационих услуга, као и обавезе оператора електронских комуникационих услуга у погледу „Регистра не зови”.	
3.	A1 Србија д.о.о. Београд	2.2.1.4. Ратификована међународна документа (страна 37) У параграфу који се односи на животну средину, наводи се да је формирана радна група за израду Стратегије развоја животне средине. С обзиром да је ова тема од изузетног значаја за операторе и да је један од главних изазова оператора, замолили бисмо за више информација у вези са радном групом и укључивање оператора у њу.	Није прихваћен предлог. Коментар се не односи на овај документ јавне политике.
4.	A1 Србија д.о.о. Београд	2.3 Анализа проблема и идентификовање праваца развоја (страна 55-56) На слици број 7. Дрво проблема (страна 55) који се односи на Област електронских комуникација која је у потпуности прилагођена растућим потребама грађана и привреде, предлажемо да се уместо поља „Снижавање цена услуга роаминга”, наведе „Повећан број билатералних споразума о снижавању цена услуга роаминга и стимулативне мере за привредне субјекте.” Додатно, поздрављамо прихваћени коментар оператора и укључивање у Предлог стратегије део који се односи на потребу веће међусекторске сарадње, с тим што остајемо при предлогу да се наведе у Предлогу стратегије да потреба веће међусекторске сарадње, између осталог постоји, и да би се имао целовит увид у различите накнаде које оператори електронских комуникација плаћају различитим организацијама, а које негативно утичу на улагања у индустрију. Стога предлажемо да се у том делу на 56. страни преформулише: „Потребна је већа међусекторска сарадња како би се имао целовит увид у различите накнаде које оператори електронских комуникација плаћају различитим организацијама, а	Делимично прихваћен предлог. У Предлогу стратегије развоја система ЕК је правилно дефинисан узрок: „Снижавање цена услуга роаминга се не одвија планираном динамиком“ и последица: „Недовољан број закључних споразума о снижавању цена услуга роаминга у јавним мобилним комуникационим мрежама“. На страни 56. иза речи „међусекторска сарадња“ дописује се: „како би се имао целовит увид у различите накнаде које оператори електронских комуникација плаћају различитим организацијама, а које негативно утичу на улагања у индустрију.“

		које негативно утичу на улагања у индустрију, али и мапирање административних баријера, како би оне биле превазиђене и тиме олакшана изградња електронских комуникационих мрежа.”	
5.	A1 Србија д.о.о. Београд	<p>5. Мере за остваривање циљева и анализа њихових ефеката (страна 68)</p> <p>1.3.Консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре</p> <p>Као што смо и у претходном периоду истицали, и овде посебно указујемо да је неопходно увести посебну меру за смањење трошкова изградње мрежа, јер је то и препознато као један од кључних изазова оператора.</p> <p>Такође, потребно је регулисати начин коришћења инфраструктуре јавних предузећа на начин да је доступна свим заинтересованим оператерима, али и начин дељења инфраструктуре, модел заједничке изградње и сл. Ове мере је такође потребно испратити кроз акциони план у оквиру Предлога стратегије.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Ближе ће бити регулисано доле наведеном регулативом, што јесте обухваћено акционим планом Предлога стратегије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвајање Закона о широкопојасној комуникационој инфраструктури; - Анализа потребе хармонизације националне регулативе са ЕУ прописима ради примене Закона о широкопојасној комуникационој инфраструктури; - Имплементација и стављање у употребу ЈГИС.
6.	A1 Србија д.о.о. Београд	<p>9.Акциони план</p> <p>A1 Србија посебно поздравља детаљно разрађен акциони план у оквиру Предлога стратегије који се односи на обавезе и очекивања у вези са 5Г мрежом и који доприноси бољој предвидивости за операторе, посебно у смислу неопходних планова набавки и сл.</p> <p>Са друге стране, као што смо до сада у више наврата истицали, сматрамо да је неопходно да се аукција за 5Г одржи раније него што је предвиђено акционим планом, односно, предлажемо да се спровођење поступка јавног надметања за добијање дозвола и додела дозвола одржи и пре Q4 2025 (РБ 1.4.3. на страни 89. Предлога правилника).</p> <p>Ово посебно имајући у виду захтеве за покривеношћу током 2027. године од 40% који се односе на укупну покривеност територије сигналом 5G мреже (страна 78.).Наиме, упитна је изводљивост оваквих захтева уколико би се аукција одржала током Q4 2025,</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Јавно надметање не може бити одржано пре Q4 2025 због реализације припремних активности које су предуслов одржавања овог надметања.</p> <p>Захтев за покривањем 5Г мрежом је дефинисан за крај 2027. године као покривеност 40% домаћинства, а не територије.</p> <p>Рок за доношење Уредбе о утврђивању инструмената за смањење безбедносних ризика повезаних са увођењем мобилних мрежа 5Г је према акционом плану Q4 2024. Имајући у виду</p>

		<p>јер би активности у погледу развоја мреже отпочеле тек 2026. године.</p> <p>Додатно, због процеса набавки неопходне опреме који је често дуготрајан, а како бисмо обезбедили предвидљивост и да би одабрана опрема била задовољавајућих техничких и безбедносних карактеристика, пожељно би било да се Уредба о утврђивању инструмената за смањење безбедносних ризика повезаних са увођењем мобилних мрежа 5Г донесе што раније (РБ 1.4.2 на страни 89. Предлога правилника).</p> <p>Даље Акциони план наводи на страни 84. доношење аката у циљу ублажавања обавеза ради модернизације приступа мрежама (РБ 1.1.11)-потребно је појаснити који су то акти и зашто их одлагати за период Q2 2026-Q4 2027. Подржавамо у потпуности овакву врсту аката и сматрамо да их треба донети што је могуће, најкасније до 2025.</p> <p>На страни 88. акционог плана, наводи се успостављање JGIS-а. Имајући у виду значај теме, наглашавамо да би укључивање привреде, односно телекомуникационих оператора у JGSI пројекат допринело његовом квалитетном решењу и обезбедило лакшу интеграцију и касније имплементацију.</p> <p>Коначно, замолили бисмо за појашњење везано за тачку 2.3.3 на стр 98. Акционог плана-Успостављање јавног електронског регистра за праћење броја пријављених прекорачења граничних нивоа електромагнетског поља надлежној инспекцији и праћењу статуса пријаве (Q4 2025)-који су конкретно планови. У светлу сталног изазова везано за превазилажење изазова у области животне средине и изградњу базних станица, овакво решење чини се кораком уназад самим дефинисањем на негативан начин.</p>	<p>да је трећи квартал у току, не постоји могућност о померању рока унапред.</p> <p>Члан 82 ЗЕКа прописује да „У погледу инфраструктуре која престаје да се користи или се замењује, Регулатор може укинути одређене обавезе из чл. 70–81.“</p> <p>Акционим планом Предлога стратегије јесте предвиђена сарадња са операторима у погледу активности 1.3.5 и 1.3.6.</p> <p>Циљ успостављања јавног електронског регистра за праћење броја пријављених прекорачења граничних нивоа електромагнетског поља надлежној инспекцији и праћењу статуса пријаве (Q4 2025) јесте информисање грађана о (не)постојању прекомерног зрачења, а с тим смањење страха од нејонизујућег зрачења базних станица мобилне телефоније.</p>
7.	НАЛЕД	<p>стр.7 став 1 после „непостојање услова за увођење 5Г мреже” предлог је да се допуни са: и других еквивалентних бежичних приступних мрежа које раде у лиценцираним фреквентним опсезима.</p>	<p>Предлог није прихваћен.</p> <p>Предлог не доприноси значајном побољшању текста Предлога стратегије.</p>

8.	НАЛЕД	стр. 38 став 2 „за увођење 5Г технологије” предлог је да се допуни са: и других еквивалентних бежичних приступних мрежа које раде у лиценцираним фреквентним опсезима, а на основу принципа мрежне неутралности.	Предлог није прихваћен. Предлог не доприноси значајном побољшању текста Предлога стратегије.
9.	НАЛЕД	стр. 40 дигитална инфраструктура „5Г” предлог је да се допуни са: и других еквивалентних бежичних приступних мрежа које раде у лиценцираним фреквентним опсезима, а на основу принципа мрежне неутралности.	Предлог није прихваћен. На страни 40. Предлога стратегије је реч о кључним инструментима развојне стратегије ЕУ.
10.	НАЛЕД	стр 41. Предлог је да се текст: Повезивост „Гигабит за свакога” – сви крајњи корисници на фиксним локацијама су покривени гигабитском мрежом и свако насеље је покривено 5Г мрежом” замени са текстом Предлог је да се текст замени са текстом из DECISION (EU) 2022/2481 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 14 December 2022 establishing the Digital Decade Policy Programme 2030 који на енглеском гласи: All end users at a fixed location are covered by a gigabit network up to the network termination point, and all populated areas are covered by next-generation wireless high-speed networks with performance at least equivalent to that of 5G, in accordance with the principle of technological neutrality. Или да се после 5G мрежом дода: и/или другом еквивалентном бежичном приступном мрежом која ради у лиценцираним фреквентним опсезима.	Предлог није прихваћен. У оквираном тексту на страни 41 је цитиран сумарни преглед циљева које дефинише Digital Decade Policy Programme 2030, без додатних детаља.
11.	НАЛЕД	стр. 44 тачка 4. реч „ гигабитска повезаност” допуни са користећи VHCN мреже изграђене на принципу мрежне неутралности стр.44 5Г да се допуни са: и друге еквивалентне бежичне приступне мреже које раде у лиценцираним фреквентним опсезима	Није прихваћен предлог. Принцип технолошке неутралности је опште прихваћен Европским закоником о електронским комуникацијама (ЕЕСС) и Законом о електронским комуникацијама, те нема потребе да се посебно наглашава.

12.	НАЛЕД	Стр.62 реч 5Г мрежа да се допуни: и друге еквивалентне бежичне приступне мреже које раде у лиценцираним фреквентним опсезима	Није прихваћен предлог. Предлог не доприноси значајном побољшању текста Предлога стратегије.
13	НАЛЕД	Стр 64 у другом ставу да се „ уредба транспоновати” допуни са: на принципима технолошке неутралности.	Није прихваћен предлог. Принцип технолошке неутралности је опште прихваћен актом ЕЕСС и Законом о електронским комуникацијама, те нема потребе да се посебно наглашава.
14.	НАЛЕД	Стр 67 став 1 реч „5Г мрежа” промени са „5Г и друге еквивалентне бежичне приступне мреже које раде у лиценцираним фреквентним опсезима” Реч „VHCN мреже “ предлог је да се допуни са: које се пројектују и примењују на основу принципа мрежне неутралности.	Није прихваћен предлог. Принцип технолошке неутралности је опште прихваћен актом ЕЕСС и Законом о електронским комуникацијама, те нема потребе да се посебно наглашава.
15.	НАЛЕД	Стр. 70 реч „5Г мрежа” допуни са: и друге еквивалентне бежичне приступне мреже које раде у лиценцираним фреквентним опсезима. „у коришћењу електронских комуникација” допуни са: осигуравајући мрежну неутралност.	Није прихваћен предлог. Принцип технолошке неутралности је опште прихваћен актом ЕЕСС и Законом о електронским комуникацијама, те нема потребе да се посебно наглашава.
16.	НАЛЕД	Додати у акциони план активност: Одржавање редовних (кварталних) састанака регулатора са заинтересованим странама у вези са планираним и текућим регулаторним активностима Образложење: У циљу постизања веће предвидљивости и јасније регулативе коју је лакше спровести, предлажемо да се имплементира организовање редовних састанака на којима би се дискутовало о импликацијама предложених измена, као и да се континуитет прати кроз акциони план. Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (РАТЕЛ) имало је праксу да се састаје са телекомуникационим операторима како би	Није прихваћен предлог. РАТЕЛ је независно и самостално регулаторно тело и његове редовне активности не могу бити предмет Предлога стратегије.

		се разговарало о значајним изменама у регулативи, па предлажемо да се настави са том праксом.	
17.	НАЛЕД	<p>Додати у акциони план активност: Израда годишње анализе административних трошкова регулатора потребних за контролу и спровођење режима општег овлашћења и објављивање налаза анализе који показују однос административних трошкова и прикупљених средстава за рад регулатора</p> <p>Образложење: Потребно је дефинисати јасну методологију којом ће се анализирати трошкови, на основу које ће се прописати износ средстава која регулатор наплаћује од оператора за свој рад, објективно, транспарентно и сразмерно. Такође, није јасно назначено на који начин регулатор поступа са вишком наплаћених средстава на крају буџетске године. Ово је уједно и обавеза регулатора према члану 29. Закона о електронским комуникацијама, али није извршена приликом прве измене правилника којим је предвиђено повећање накнаде. Такође, будући на наше залагање за укидање парафискала, сматрамо да је неопходно да се успостави и институционални надзор у овом домену.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Утврђивање обавеза је регулисано чланом 29. став 1. тач. 4) Закона о електронским комуникацијама.</p>
18.	НАЛЕД	<p>Додати у акциони план активност: Подизање капацитета РАТЕЛ-а за фандрејзинг (енг. fundrasing) и вођење пројеката којима ће се омогућити спровођење нових надлежности РАТЕЛ-а уместо активности која се тиче запошљавања нових људи</p> <p>Образложење: Другим речима, уместо на запошљавање нових људи, аспект би требало ставити на јачање капацитета постојећих кадрова и то у посебно две наведене области. Сматрамо да РАТЕЛ има могућност да добије подршку фондова Европске уније и других фондова међународних организација, која до сада није у потпуности искоришћена. Ово је посебно важно будући да нове надлежности РАТЕЛ-а захтевају много већи ниво сарадње са другим институцијама, имаоцима јавних овлашћења и власницима</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Остајемо при предлогу да је потребно запошљавање нових људи, што не ограничава РАТЕЛ да самостално аплицира за различите фондове.</p>

		инфраструктуре. Због тога је веома важно радити на јачању постојећих капацитета РАТЕЛ-а.	
19.	РАТЕЛ	У оквиру Акционог плана, Општег циља: Област електронских комуникација је у потпуности прилагођена растућим потребама грађана и привреде, предлажемо да се коригује назив показатеља: „Укупна покривеност територије сигналом 5G мреже“, тако да гласи: „Укупна покривеност становништва сигналом 5G мреже“, као и кориговање јединице мере: „% домаћинства“, тако да гласи: „% становништва“.	Није прихваћен предлог. Сматрамо да показатељ мере покривености 5Г мрежом треба да буде % домаћинства. Напомињемо да овај показатељ користи и Европска комисија као један од DESI параметара.
20.	РАТЕЛ	У оквиру Акционог плана, Општег циља: Област електронских комуникација је у потпуности прилагођена растућим потребама грађана и привреде, Посебног циља 1: „Унапређене електронске комуникационе мреже и побољшана гигабитска повезаност“, предлажемо да се коригује редослед Мере 1.3. „Консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре“, и то на начин да претходи Мери 1.1. Изградња мреже врло високог капацитета, односно предлажемо да се замени редослед ових мера, из разлога што доношење закона којим се уређује широкопојасна комуникациона инфраструктура треба да претходи смерницама за мреже врло високог капацитета (VHCN мреже).	Прихваћен предлог.
21.	РАТЕЛ	У оквиру Акционог плана, Општег циља: Област електронских комуникација је у потпуности прилагођена растућим потребама грађана и привреде, Посебног циља 1: Широкопојасна инфраструктура прилагођена растућим потребама привреде и друштва, Мере 1.4: Увођење 5G мрежа у Републици Србији, показатеља резултата РБ 1: Донет Правилник о минималним условима за издавање појединачних дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра од интереса за успостављање 5G мрежа, предлажемо да у колону „2024“ дода реч „ДА“. Наведену допуну предлажемо из разлога што је у оквиру исте мере, у колони Назив активности РБ 1.4.1. Доношење Правилника о минималним условима за издавање појединачних дозвола за коришћење	Прихваћен предлог.

		радиофреквенцијског спектра од интереса за успостављање 5G мрежа, као период спровођења предвиђен трећи квартал 2024. године, односно „Q3 2024“.	
22.	РАТЕЛ	У оквиру Акционог плана, Општег циља: Област електронских комуникација је у потпуности прилагођена растућим потребама грађана и привреде, Посебног циља 1: Широкопојасна инфраструктура прилагођена растућим потребама привреде и друштва, Мере 1.4: Увођење 5G мрежа у Републици Србији, предлажемо да се коригује назив показатеља резултата РБ 3: „Укупна покривеност 5G мрежом“ тако да гласи: „Укупна покривеност становништва сигналом 5G мреже“, као и кориговање јединице мере: „% домаћинства“, тако да гласи: „% становништва“.	Није прихваћен предлог. Сматрамо да показатељ мере покривености 5G мрежом треба да буде % домаћинства. Напомињемо да овај показатељ користи и Европска комисија као један од DESI параметара.
23.	РАТЕЛ	Начелни коментар се односи на терминолошко и појмовно усклађивање текста Предлога стратегије са Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 35/23), и то: појам „провајдер услуга“ потребно је заменити појмом „пружалац услуга“, појам „универзални широкопојасни сервис“ заменити појмом „универзални сервис“, а појам „приступна мрежа“ заменити појмом „мрежа за приступ“.	Прихваћен предлог.
24.	РАТЕЛ	Даље, потребно је кориговати нумеричке ознаке у табеларном приказу Акционог плана, као и изоставити дуплиране табеле (нпр. на стр. 79. и 82. Предлога стратегије – Мера 1.1: Изградња мрежа врло високог капацитета).	Прихваћен предлог.
25.	РАТЕЛ	Такође, потребно је уједначити назив Посебног циља 1: Унапређене електронске комуникационе мреже и побољшана гигабитска повезаност у поглављима 4. и 9. Предлога стратегије.	Прихваћен предлог.
26.	РАТЕЛ	Напомињемо да је у преамбули Предлога стратегије, као и у трећем ставу Увода уочена омашка у навођењу броја „Службеног гласника РС“, у којем је објављен Закон о електронским комуникацијама – исправан број је 35/23.	Прихваћен предлог.

27.	РАТЕЛ	Такође, сугеришемо да се у Уводу Предлога стратегије скрати пун назив предметног закона, и то тако што се у загради, након броја 35/23 додаје запета и речи: у даљем тексту ЗЕК или Закон (у зависности од одређења), како би се термилошки уједначило навођење овог закона у тексту Предлога стратегије, јер за исти пропис у тексту постоје три термина („ЗЕК“, „нови ЗЕК“ и „Закон“).	Прихваћен предлог. Биће наведено „у даљем тексту Закон“.
28.	РАТЕЛ	На крају предлажемо да се у делу Планска документа и правни оквир релевантни за стратегију (тачка 2.2.) наведу и Закон о дигиталним услугама (Digital Services Act - DSA), Закон о дигиталним тржиштима (Digital Markets Act - DMA) и Закон о вештачкој интелигенцији (Artificial Intelligence Act - AI act), јер су од значаја за усклађивање са законодавством Европске уније.	Није прихваћен предлог. Наведена три акта нису директно повезана са овом стратегијом, већ са Стратегијом развоја вештачке интелигенције и Стратегијом развоја информационог друштва и информационе безбедности.
29.	SBB	<i>НАЧЕЛНЕ ПРИМЕДБЕ</i> Сматрамо да је у анализи постојећег стања, мапирању проблема и формулисању препорука и активности у оквиру Предлога стратегије, неопходно анализирати примену регулативе која је имала за циљ да поспешу конкуренцију, оптимизује употребу постојеће инфраструктуре и обезбеди већу могућност избора за крајње кориснике.	Није прихваћен предлог. Анализа постојећег стања је урађена у складу са методологијом коју је прописао Закон и о планском систему и том приликом је анализиран национални и међународни правни оквир.
30.	SBB	Симетричност информација и једнака доступност свим заинтересованим субјектима – што се пре свега односи на ажурност постојећих евиденција инфраструктуре, конкретно Базе података о капацитетима који могу бити предмет коришћења.	Није прихваћен предлог. Садржано је кроз Акциони план. База података о капацитетима који могу бити предмет заједничког коришћења је ажурна у мери у којој оператори/привредни субјекти уносе податке о расположивој инфраструктури. Стратегијом је, управо у циљу ажурности и транспарентности, предвиђено увођење катастра инфраструктуре (ЈГИС), Посебан циљ 1, мера 1.3.

31.	SBB	Неопходно је регулисање приступа непокретностима и инфраструктури у јавном власништву (право службености по ЗЕКу) тако да се такав приступ реализује под фер, разумним, недискриминаторним и објективним условима.	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Ово не треба да буде тема Стратегије развоја система ЕК пошто је дефинисано Законом о електронским комуникацијама и предвиђено је да се ближе уреди подзаконским актима.</p>
32.	SBB	Код анализе постојећег стања потребно је навести да на велепродајном тржишту локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији (велепродајно тржиште физичког приступа елементима мреже и припадајућим средствима) и даље не постоји конкуренција и да Телеком Србија има 100% тржишног учешћа, одн да се стање није променило од проглашења оператора са ЗТС пре више од 10 година.	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Велепродајно тржиште локалног приступа елементима мреже и припадајућим средствима подлеже претходној регулацији у складу са одредбама Закона о електронским комуникацијама, те оператор са значајном тржишном снагом на предметном тржишту, има обавезе утврђене решењем РАТЕЛ-а, којима се обезбеђује <i>ex ante</i> заштита конкуренције и подстицање повезаности и приступа мрежама.</p>
33.	SBB	Навести као проблем да иако су оператору са ЗТС прописане одређене регулаторне обавезе од којих је најбитнија недискриминаторски третман и обезбеђивање једнаких услова свим алтернативним операторима, то није био случај.	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>У случајевима када неки оператор обавести РАТЕЛ о поступању оператора са значајном тржишном снагом на релевантном тржишту које није у складу са решењем о одређивању оператора са значајном тржишном снагом, РАТЕЛ предузима мере у оквиру својих надлежности одређених Законом о електронским комуникацијама. Уколико РАТЕЛ утврди да постоји кршење утврђених обавеза и исте не буду спроведене у складу са одговарајућом одлуком РАТЕЛ-а, предвиђена је прекршајна одговорност оператора са значајном тржишном снагом.</p>

34.	SBB	Оператор са ЗТС у својим полугодишњим извештајима има КРИ „број реализованих и број одбијених захтева за приступ по сваком оператору“ и он указује на значајну баријеру за развој тржишта је (Телеком Србија је одбио преко 99% СББових захтева) Предлажемо да се у Акциони план уведе индикатор % одбијених захтева по оператору, као индикатор побољшања конкуренције на тржишту.	Није прихваћен предлог. Број одбијених захтева се не може посматрати потпуно изоловано од бројних других фактора који указују на то какво је стање на тржишту у погледу развоја конкуренције и у том смислу не може служити као једнозначни показатељ побољшања конкуренције на тржишту.
35.	SBB	Предлажемо да се у делу у којем се говори о замени бакарне приступне мреже оптичком, наведе обавеза оператора да деинсталира (извуче) бакарне каблове који су ван функције, како би се ослободила ТТ канализација за примену нових технологија, испунили циљеви заштите животне средине и уједно дао допринос одрживом развоју и применила циркуларна економија.	Није прихваћен предлог. Замена традиционалне инфраструктуре регулисана је чланом 82. Закона о електронским комуникацијама, те обавеза деинсталирања бакарних каблова не може бити утврђена Стратегијом; обавеза се може установити само законом.
36.	SBB	Сматрамо да треба да се дрво проблема допуни проблемом неефикасности у примени ex ante регулативе, нарочито у односу на приступ мрежној инфраструктури.	Није прихваћен предлог. Предлог не доприноси значајном побољшању текста Предлога стратегије.
37.	SBB	Предлажемо да се у дрво проблема као проблем унесе неажурност постојећих регистара инфраструктуре.	Није прихваћен предлог. Овај проблем је препознат у Предлогу стратегије кроз узрок „недовољна консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре“, и у делу описа мере 1.3 означен као један од битних предуслова за реализацију мере 1.3.
38.	SBB	Да се као наредне активности унесе: да РАТЕЛ изврши увид у стање ажурности ове базе, изврши попис субјеката који су унели своју инфраструктуру у базу, и објави извештај о стању поменуте базе; да РАТЕЛ, након анализе стања ажурности ове базе, предузме мере да се подаци о капацитетима подобним за заједничко коришћење	Није прихваћен предлог. Ове активности не треба да буду предмет Предлога стратегије већ других законодавних аката чије доношење јесте предвиђено Акционим планом овог Предлога стратегије.

		ажурирају код субјеката који су податке унели, односно да предузме мере да субјекти који нису унели податке то ућине, а што се нарочито тиче података о инфраструктури која је предмет обавеза оператора са ЗТС (кабловска канализација).	
39.	SBB	Предлажемо да се предвиди обавеза спровођења анализе полугодишњих извештаја које је оператор са ЗТС достављао РАТЕЛу и објављивање извештаја поводом те анализе који би био предмет јавних консултација.	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Законом је утврђено овлашћење Регулатора да прати примену обавеза одређених привредном субјекту са ЗТС и да одлучује о њима.</p> <p>Стратегијом се не може предвидети додатна обавеза у односу на Закон. Сматрамо да наведено може бити сврсисходно и предложимо Регулатору да учини резултате главних показатеља ефикасности јавно доступним.</p>
40.	SBB	Пошто је успостављање јединственог геопортала дугорочан циљ који захтева значајне временске и финансијске ресурсе, сматрамо да би пажњу требало посветити и постојећим регистрима и њиховој ажурности. Наиме, оператори-корисници имају потребу да већ у овом тренутку знају за простирање и расположивост саме инфраструктуре и то како оне која је предмет ех анте регулације (кабловска канализација), тако и оне која је потенцијално предмет заједничког коришћења а у поседу је других инфраструктурних оператора (попут ЕПС, ЕМС, ЈП Пошта итд.), јер од тих информација им зависи реализација планова у ширењу широкопојасне мреже. Трбало би у Акциони план као додатну активност додати: ажурирање постојећег РАТЕЛовог регистра инфраструктуре са подацима о изграђености и заузетости (члан 56 ЗЕКа).	<p>Није прихваћен предлог</p> <p>Овај проблем је препознат у оквиру мере 1.3 и означен као један од битних предуслова за реализацију мере 1.3.База података о капацитетима који могу бити предмет заједничког коришћења је ажурна у мери у којој оператори/привредни субјекти уносе податке о расположивој инфраструктури.</p>

41.	SBB	Сматрамо да је потребно реалније мапирати постојеће стање и констатовати као проблем кашњење у увођењу 5Г мрежа.	Није прихваћен предлог. Предлогом стратегије је дат прецизан и детаљан план увођења 5Г мреже.
42.	SBB	Потребно је истовремено спровести јавно надметање за опсеге у којима дозволе истичу 2026. и 2027. године (пре свега се ради о опсезима 900 MHz, 1800 MHz 2100 MHz) и за опсеге 700 MHz, 2600 MHz i 3500 MHz.	Није прихваћен предлог. Начин спровођења јавног надметања није тема Стратегије. У складу са Законом Регулатор је овлашћен за спровођење активности и поступка јавног надметања.
43.	SBB	Акциони план Предлог за израду мапе пута (<i>Roadmap</i> -а) аукција за доделу спектра, за период од 5 година. Уколико се прихвати предлог СББ-а (истовремено спровођење јавног надметања за све опсеге), сматрамо да би Мапа пута требало да обухвати оквирни план за доделу других одговарајућих опсега, попут 800 MHz, 1500 MHz, 1900 MHz, 2300 MHz, и 26 GHz. Предлажемо министарству да у Акциони план уврсти активност Израда мапе пута за доделу дозвола у радио-фреквенцијским опсезима 800 MHz, 1500 MHz, 1900 MHz, 2300 MHz, и 26 GHz, где би носилац активности био РАТЕЛ у сарадњи са министарством (због подељене надлежности у поступку доделе дозвола), а оквирни рок за завршетак би био период након спроведене мулти-банд аукције, а пожељно већ током 2026. године.	Прихваћен предлог. Предлог стратегије представља једну врсту <i>Roadmap</i> -а до 2030. године.
44.	SBB	Детаљније се изјаснити око мера заштите конкуренције, и генерално начина на који ће се спровести поступак јавног надметања за радио-фреквенције.	Није прихваћен предлог. Стратегија, као документ јавне политике којим се утврђују стратешки правци развоја у области електронских комуникација, не треба да се изјашњава око мера заштите конкуренције нити да описује начин спровођења поступка јавног надметања за радио-фреквенције.

45.	SBB	<p>Страна 67 Предлажемо да се допуни последња реченице на страни 67 која гласи: „Такође се предвиђа разматрање смањења обавеза операторима који приступе замени бакарне приступне мреже“, тако да гласи: „Такође се предвиђа разматрање смањења обавеза операторима који приступе замени бакарне приступне мреже, што не подразумева укидање или смањење обавеза оператора са ЗТС на релевантном тржишту подложном претходној регулацији“.</p> <p>Сматрамо да не треба давати додатне подстицаје за замену бакарне мреже оптичком, јер то јесте обавеза оператора.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Поступање привредног субјекта са ЗТС и Регулатора по питању замене традиционалне инфраструктуре регулисано је Законом о електронским комуникацијама, чланом 82.</p>
46.	SBB	<p>Мера 1.1. Корекцију мере 1.1.10 у оквиру мере 1.1. Изградња мрежа високог капацитета, на страни 81 Предлога стратегије тако да гласи: „Анализа постојећег стања коришћења бакарне мреже и формулисање подстицајних мера за транзицију ка оптичким мрежама без задирања у обавезе прописане регулаторним оквиром“.</p>	<p>Делимично прихваћен предлог.</p> <p>Назив активности ће бити преформулисан у: „Анализа постојећег стања коришћења бакарне мреже и формулисање подстицајних мера за транзицију ка оптичким мрежама“.</p>
47.	SBB	<p>Предлог да се дода нова мера Додавање нове мере 1.1.10а: „Анализа постојећег стања мреже оператора са ЗТС и налагање уклањања елемената бакарне и других мрежа који се не користе“.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Документом јавне политике којим се утврђују стратешки правци развоја у области електронских комуникација не могу се установити нове обавезе; то је могуће само законом и подзаконским прописима донетим на основу њега.</p>
48.	SBB	<p>Дрво проблема Да се у оквиру сегмента „Дрво проблема“ препозна и проблем недовољне искоришћености инфраструктуре у јавном власништву за потребе приступа и пружања електронских комуникационих услуга, као и немогућност остваривања права службености у јавној својини прописаних ЗЕК-ом.</p>	<p>Делимично прихваћен предлог.</p> <p>Обухваћено је кроз „недовољна консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре“.</p>

49.	SBB	<p>Дрво циљева Да се у оквиру сегмента „Дрво циљева“, поред „Консолидације развоја широкопојасне инфраструктуре у државном власништву“, дода и циљ „Омогућавање приступа инфраструктури/непокретностима у јавном власништву привредним субјектима – операторима под фер, разумним и недискриминаторним условима“.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Мера у оквиру органиграма „Дрво циљева“, је „Консолидације развоја широкопојасне инфраструктуре“ и обухвата интегрисање инфраструктуре привредних субјеката из блиско повезаних делатности.</p>
50.	SBB	<p>Мера 1.3. Допуну дескриптивног описа мере 1.3: <i>Консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре</i>, кроз додавање новог пасуса: <i>„Поред мера које би требало да омогуће доступност података о простирању инфраструктуре, приоритет у оквиру овог циља би требало да подразумева и мере које ће омогућити приступ инфраструктури као и непокретностима у јавном власништву операторима ради пружања услуга електронских комуникација под фер, разумним и недискриминаторним условима“.</i></p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Није материја која се уређује Стратегијом пошто је дефинисано Законом о електронским комуникацијама и предвиђено је да се ближе уреди подзаконским актима.</p>
51.	SBB	<p>Дописати проблем: једно од централних недоумица је и питање расподеле трошкова приступа, као и одређивање висине накнаде. Неопходно је прописати модел расподеле трошкова у случају приступа инфраструктури у јавном власништву који би био заснован на фер, разумним и недискриминаторним условима, полазећи од циљева развоја електронских комуникација.</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Биће регулисано Законом о широкопојасној комуникационој инфраструктури у складу са правним тековинама ЕУ.</p>
52.	SBB	<p>Акциони план, мера 1.3. У оквиру Акционог плана уз Предлог стратегије, у делу који се тиче активности везаних за меру 1.3: <i>Консолидација развоја широкопојасне инфраструктуре</i>, додати и следеће активности: а) доношење Акта Владе којим се прописују максимални износи висине накнаде за заснивање права службености на непокретностима у јавној својини у складу са чланом 54. ЗЕК-а, носилац активности: Министарство/Влада — Q3 2024; б) праћење примене акта Владе којим се прописују максимални износи висине накнаде за заснивање права службености на непокретностима у јавној својини, након његовог усвајања, носилац активности: Министарство — континуирана активност;</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Предлог не доприноси значајном побољшању текста Предлога стратегије, а предмет су других аката.</p>

		<p>в) едукација јавних ентитета у погледу обавеза омогућавања приступа инфраструктури/непокретностима у јавном власништву, носилац активности: РАТЕЛ/Министарство — континуирана активност;</p> <p>г) доношење одговарајућих аката у циљу омогућавање приступа инфраструктури у јавном власништву по разумним, фер и недискриминаторним условима до доношења Закона о широкопојасној комуникационој инфраструктури.</p>	
53.	SBB	<p>Акциони план Додавање активности: Јавне консултације са заинтересованим странама за доделу опсега 900 MHz, 1800 MHz и 2100 MHz и доношење Одлуке о испуњености услова за издавање појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција по спроведеном поступку јавног надметања за пружање јавне електронске комуникационе услуге у радио-фреквенцијским опсезима 900 MHz, 1800 MHz и 2100 MHz - Q3 2024;</p>	<p>Није прихваћен предлог</p> <p>Регулатор је 3. јула 2024. упутио јавни позив за пријаву лица која намеравају да користе радиофреквенцијски спектар из наведених радиофреквенцијских опсега.</p>
54.	SBB	<p>Акциони план Корекција активности: Доношење Правилника о минималним условима за издавање појединачних дозвола за коришћење радиофреквенцијског спектра од интереса за успостављање 5Г мрежа (700 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz и 3500 MHz) - Q3 2024;</p>	<p>Није прихваћен предлог.</p> <p>Доношење Правилника о минималним условима као и спровођење јавног надметања уређено је Законом и не треба Стратегија да дефинише предмет/опсег спектра у Правилнику.</p>
55.	SBB	<p>Акциони план Корекција активности: Спровођење поступка јавног надметања за добијање дозвола 700 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 1900 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz и 3500 MHz и додела дозвола - Q4 2025.</p>	<p>Није прихваћен предлог</p> <p>Доношење Правилника о минималним условима као и спровођење јавног надметања уређено је Законом.</p>
56.	SBB	<p>Предлажемо допуну прве реченице другог пасуса на страни 18 Предлога стратегије:</p> <p>„Како би се остварио максималан учинак продаје расположивог</p>	<p>Није прихваћен предлог</p> <p>У документу јавне политике којим се утврђују стратешки правци развоја у области</p>

		<p>радиофреквенцијског спектра, Регулатор ће доделу права на коришћење утврђених делова радио-фреквенцијског спектра спровести у отвореном, транспарентном, недискриминаторском и конкурентном поступку са циљем да се осигура најефикаснија и најефективнија употреба спектра, подстакне конкуренција и иновације и обезбеди да корисници имају приступ квалитетнијим услугама.“ Допунити, тј надовезати следећи текст: „ Конкурентни поступак се заснива на обезбедивању учешћа на јавном надметању свим заинтересованим странама и спроводењу мера да се обезбеди приближно једнака почетна позиција како за постојеће оператере, тако и за потенцијалне нове учеснике, што нарочито подразумева заштиту конкуренције на самој аукцији (попут посебне претходне аукције, максималне количине спектра коју је могуће прибавити и сл.), реалистичне обавезе покривања које узимају у обзир разлике између постојећих оператора и потенцијалних нових учесника (флексибилнији рокови и/или нижи циљеви у одређеном периоду), обавезе националног роминга и приступа MVNO, реалистичне накнаде и друге мере у складу са најбољом Европском праксом.“</p>	<p>електронских комуникација није потребно наводити материју са предложеним нивоом детаљности.</p>
		<p>Напомена: Највећи део текста из дописа СББ-а не представља конкретне коментаре и сугестије на текст Предлога Стратегије</p>	